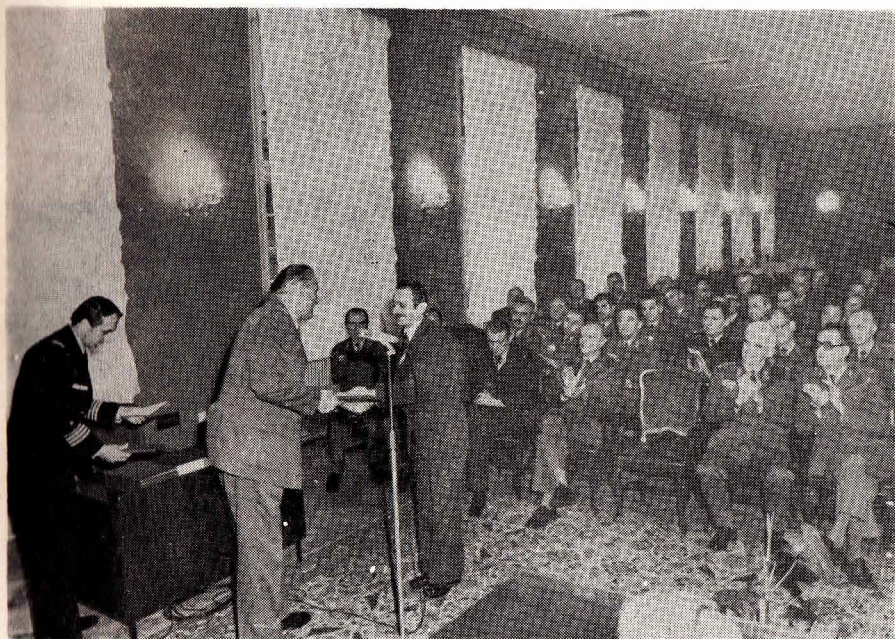

Naučni doprinos opštenarodnoj odbrani

Nagrada „22. decembar“

Ovo najviše priznanje koje svake godine povodom Dana JNA dodeljuje savezni sekretar za narodnu odbranu dobila su sedmorica autora čija su dela iz oblasti vojne teorije, društvenih, tehničkih i medicinsko-bioloških nauka, zatim patent i uspehi u rukovođenju i komandovanju vojnim jedinicama ocenjeni najuspešnijim. Komisija za nagradu »22. decembar« dodelila je nagrade sledećim autorima:

Načelnik Generalštaba JNA, general-pukovnik Stane Potočar, uručuje nagradu »22. decembar« profesoru Aleksandru Trifoniju.

— iz oblasti vojne teorije profesoru ALEKSANDRU TRIFONIJU za knjigu »Zaštita veza«;

— iz oblasti društvenih nauka pukovniku dr MENSURU IBRAHIMPAŠIĆU za delo »Društvena priroda opštenarodnog odbrambenog rata«;

— iz oblasti tehničkih nauka pukovniku OBRADU VUČUROVIĆU za studiju »Sistem samohodnog višecevnog lansera i rakete OGANJ i pukovniku STEVANU GAŠIĆU za realizaciju projekta »Raketna topovnjača Rade Končar«;

— iz oblasti medicinsko-bioloških nauka pukovniku dr MIHAJLU ĐUKNIĆU za rad »Uticaj nervnih bojnih otrova i antidota na tok i ishod mehaničke povrede«;

— za naročite uspehe u obuci, vaspitanju i rukovođenju majoru JOVANU PAVLOVU i pukovniku MILORADU TOKIĆU.

Svi autori su nagrađeni novčanim nagradama u iznosu od po 20.000 dinara.

U ime Komisije za dodelu nagrade »22. decembar« kraća obrazloženja nagrađenih dela dao je general-pukovnik Ivan Dolničar, ističući njihov naučni doprinos izgradnji naših oružanih snaga i jačanju odbrane zemlje u celini.

Knjiga profesora Aleksandra Trifonija ocenjena je kao najstručnije delo ove vrste kod nas posle rata. Visoko stručan i originalan prilaz autora *zaštiti veza* je značajan doprinos ovoj problematici, koja u savremenim ratnim uslovima privlači sve veću pažnju.

»Delo je originalno i ima velik naučni i praktični značaj. Naučna vrednost dela ogleda se u tome što je autor metode zaštite veza uspeo da prevede na jezik matematike, čime je doprineo daljem naučnom razvoju ove naučne discipline, koja se bavi problemima zaštite pisanih informacija...« — kaže se, između ostalog, u obrazloženju.

Pukovnik dr Mensur Ibrahimpašić je, izučavajući društvenu prirodu opštenarodnog odbrambenog rata s marksističko-sociološkog stanovišta, dublje i svestranije ušao u suštinu našeg NOR i revolucije, kao osnovnih polazišta snage i morala naoružanog naroda. U obrazloženju tog dela rečeno je:

»... Knjiga predstavlja veoma uspeo pokušaj da se problemima rata priđe sa marksističko-sociološkog stanovišta. Delo je teorijski korektno izvedeno sa originalnim zahvatanjem celine problematike, tako da predstavlja samostalan naučni rad koji doprinosi daljem naučnom proučavanju opštenarodnog odbrambenog rata«.

Dodajmo tome i činjenicu da je autor uspešno reafirmisao shvaćanja o univerzalnosti područjavanja opštenarodne odbrane i ukazao u čemu je njena snaga i nepobedivost, a to je i nov doprinos temeljnijem poznavanju i izučavanju društvene suštine naše koncepcije opštenarodne odbrane.

U oblasti tehničkih nauka takođe smo dobili značajno delo, autora *Obrada Vučurovića*. Ono je, praktično, neposredan doprinos borbenoj izgradnji oružanih snaga i jačanju njene ubojne moći. Takvu ocenu dala je i komisija u svom obrazloženju:

»Sistem samohodnog višecevnog lansera i rakete OGANJ, koji je ostvaren zahvaljujući pukovniku Obradu Vučuroviću, predstavlja izuzetno naučno-tehničko ostvarenje koje je rezultat višegodišnjeg istraživanja i razvojnog rada autora. To je sistem oružja koji se danas po mnogim karakteristikama i rešenjima nalazi na nivou svetskih dostignuća. Sistem OGANJ se naročito odlikuje efikasnošću dejstva na cilj, velikom vatrenom moći i sposobnošću za brza i iznenadna dejstva«.

Raketna topovnjača »Rade Končar« druga je i vrlo značajna tehnička novina, čiji je idejni nosilac pukovnik *Stevan Gašić*. To originalno borbeno sredstvo predstavlja vrhunsko dostignuće naše ratne brodogradnje i istovremeno je prvo delo u kome su obuhvaćena sva naša dostignuća u brodograđevnoj tehnologiji, tehnici, naoružanju i taktičkim rešenjima. Ocenjujući ovu tehniku i borbenu novinu, u obrazloženju se kaže:

»Raketna topovnjača predstavlja objekt sa visokim stepenom pomorskih svojstava, a konstruktivnim rešenjima trupa stvorena je platforma koja garantuje preciznost artiljerijsko-raketskog gađanja. Njen pogonski kompleks turbina omogućuje momentalno isplavljenje, visoke maksimalne brzine i ekonomiku pogona u režimu krstarenja...«

Rad *dr Mihajla Đuknića* »Uticaj nervnih bojnih otrova i antidota na tok i ishod mehaničke povrede«, inače odbranjen kao doktorska disertacija u Vojnomedicinskoj akademiji, je neposredan doprinos i originalan prilaz problemima ratnih povreda i ratne medicine uopšte.

»... Svojim istraživanjem autor je uneo više svetlosti u ovaj problem ratne medicine, o čemu do sada nema podataka ni u našoj ni u stranoj dostupnoj literaturi. Imajući u vidu mogućnost primene bojnih otrova u budućem ratu, autor je eksperimentalno... ispitivao posledice kombinovanog dejstva na organizam mehaničke povrede i nervnog bojnog otrova tipa Vx... Autor je dalje utvrdio da specifični protivotrovi (antidoti) pružaju efikasnu zaštitu kod udruženih povreda...«

U suštini, i ovo delo će biti od neposredne koristi za oružane snage, odnosno za našu ratnu medicinu, čiji će zadaci u uslovima savremenih ratnih dejstava sigurno biti obimni i složeni.

Major *Jovan Pavlov*, zajedno sa svojom jedinicom, postigao je izuzetno zapažene rezultate u obuci, vaspitanju, rukovođenju i komandovanju. Pavlov je ocenjen kao starešina sa visokim moralno-političkim kvalitetima, sposoban i umešan rukovodilac i starešina naše armije. Osim ostalog, u obrazloženju njegove nagrade ističu se sposobnosti ovog starešine za organizaciju svih aktivnosti jedinice, za subordinaciju i čvrstinu vojničkih kolektiva. Uz sve to, Pavlov je jedan od onih starešina koje svom stručnom i vojničkom usavršavaju posvećuju neprekidnu pažnju.

I jedinica kojom komanduje pukovnik *Milorad Tokić* postizala je u toku cele prošle godine vrlo zapažene uspehe, a naročito na planu borbene gotovosti. Zasluga za to najviše pripada ovom starešini, koji je umešan komandant i neumorni organizator celokupnog rada svoje jedinice. Pukovnik Tokić takođe ima velike zasluge za to što je njegova jedinica dobila visoku ocenu moralno-političkog stanja i što je dostigla zavidan stepen tehničke kulture, koja je od bitnog značaja za uspešno rukovanje savremenom tehnikom i naoružanjem.

Nagrada »22. decembar« je najveće priznanje za naučna i pronalazačka dela koja doprinose daljem razvoju i usavršavanju vojne teorije i prakse, kao i za naročite uspehe u rukovođenju i komandovanju vojnim jedinicama. Vezana za dan stvaranja naših oružanih snaga, ona simbolički ukazuje i podstiče na marksistički prilaz vojnom delu, koji je originalno i stvaralački primenio naš Vrhovni komandant drug Tito u narodnooslobodilačkoj borbi i revoluciji i u posleratnoj izgradnji naših oružanih snaga. Istovremeno, ta nagrada je snažan podsticaj svim starešinama i naučnim radnicima u našim oružanim snagama za još svestranije i potpunije angažovanje u

naučnom i teorijskom uopštavanju teorije i prakse koncepcije opštenarodne odbrane, borbene izgradnje oružanih snaga i jačanja odbrane zemlje.

Inače, rad Komisije za dodelu nagrade »22. decembar«, na čelu sa general-pukovnikom Ivanom Dolničarem, nije bio nimalo lak. Bilo je više zapaženih teorijskih radova a naročito praktičnih rezultata u podizanju borbene gotovosti jedinica što je sve doprinelo borbenom osposobljavanju oružanih snaga. Ipak, nakon svestranog razmatranja svih, Komisija je pomenute radove ocenila kao najuspešnije.

U beogradskom Domu armije, 16. decembra 1977. godine, nagrade je uručio načelnik Generalštaba JNA, general-pukovnik Stane Potočar, u prisustvu visokih zvanica i vojnih starešina.

B. M. D.

Nagrada „Vojno delo“

Dodeljena je nagrada »Vojno delo« za 1977. godinu. Ova visoka priznanja iz oblasti vojne publicistike i teorijskog doprinosa razvoju oružanih snaga i jačanju odbrane zemlje u celini, dobili su:

— prvu nagradu pukovnik mr MILIVOJE OREB za članak *Titovo djelo i razvoj naše naučne misli*, i pukovnik MIHAJLO VUČINIĆ za članak *Titovo delo — doprinos vojnoj nauci*;

— drugu nagradu general-potpukovnik RADE SUŠA za članak *Razvoj vazduhoplovno-teorijske misli i doktrine upotrebe RV i PVO u opštenarodnoj odbrani*;

— treću nagradu pukovnik VOJISLAV KOSTIĆ za članak *Veze u teritorijalnoj odbrani na privremeno zaposednutoj teritoriji*.

Ceneći sve objavljene članke u šest brojeva »Vojnog dela« (br. 6 iz 1976. i brojevi 1, 2, 3, 4 i 5 iz 1977), žiri je jednoglasno odlučio da nagradi pomenute autore, dajući svoja obrazloženja.

Članci »Titovo djelo i razvoj naše naučne misli« i »Titovo delo — doprinos vojnoj nauci« međusobno se dopunjuju i uspešno tumače Titovo stvaralaštvo u oblasti nauke, a posebno teorije ratne veštine. Dok pukovnik Oreb Titovo delo i naučnu misao sagledava pretežno u istorijskom kontekstu naglašavajući pri tome dijalektičku uzročnost i povezanost rata i revolucije, pukovnik Vučinić u svom radu ima, pre svega, vojnostrategijski prilaz.

»... Naučnu misao druga Tita pukovnik Oreb izvodi iz njegove koncepcije revolucije, počev od borbe za nove odnose u međunarodnom radničkom pokretu, politike nesvrstavanja, do realizacije koncepcije opštenarodne odbrane«.

U obrazloženju za članak pukovnika Vučinića se kaže:

»Polazna tačka je analiza Titove vojne strategije i stvaralačka kritika osnovnih postavki klasične i dogmatske vojne misli uoči i za vreme drugog svetskog rata.

Članak govori o Titovom doprinosu teorije ratne veštine, načinu vođenja rata i oružane borbe, kao i o stvaranju originalne strategije našeg narodnooslobodilačkog rata i koncepcije opštenarodne odbrane«.

General-potpukovnik Rade Suša, po oceni žirija, takođe je vrlo uspešno naučno-teorijski uopštio ratna iskustva i ukazao na praktične zaključke vazduhoplovstva u savremenim ratovima. Za ovaj rad je rečeno:

»Članak generala Suše ima aktuelan teorijski i praktični značaj. Autor je uspeo da preciznije definiše neke osnovne osobine vazduhoplovne doktrine, kao sastavnog dela doktrine opštenarodne odbrane. Argumentovano je analizirao i obrazložio ratnu praksu vazduhoplovstva u drugom svetskom ratu, i izveo kritičke zaključke o upotrebi vazduhoplovstva u savremenim ratovima. U skladu sa koncepcijom opštenarodne odbrane, autor razvija našu teoriju i doktrinu upotrebe ratnog vazduhoplovstva i protivvazdušne odbrane. Oslanja se prevashodno na naša iskustva iz narodnooslobodilačkog rata i posleratne prakse razvoja RV i PVO, i u tom kontekstu izvodi genezu naše savremene vazduhoplovne doktrine, stavljajući čoveka u središte pažnje«.

Članak pukovnika Kostića zaslužuje pažnju i visoku ocenu i zbog toga što razrađuje aktuelnu i dosta nerazrađenu problematiku teritorijalne odbrane. Za njega je rečeno:

»U svom članku Kostić je ukazao na brojne relevantne činioce i podatke koji se mogu koristiti za dograđivanje i oblikovanje rešenja iz organizacije veza u teritorijalnoj odbrani. Na taj način je dao doprinos teorijskoj razradi i praktičnoj primeni koncepcije opštenarodne odbrane u sferi organizacije i funkcionisanja veza u jedinicama teritorijalne odbrane koje dejstvuju na privremeno zaposednutoj teritoriji«.

Žiri u sastavu: general-pukovnik Ilija Radaković, dr Nemanja Božić, pukovnik Đorđe Novosel, pukovnik Simeon Bunčić, potpukovnik Miraš Stožinić i potpukovnik Jovan Čanak — svestrano je razmotrio sve objavljene članke koji su prema Uputstvu za dodelu nagrade konkurisali. Pri tome je imao u vidu i pismene sugestije i predloge komandi, uprava, štabova teritorijalne odbrane, republičkih sekretarijata za narodnu odbranu, visokih vojnih škola i drugih institucija, te na osnovu svestrane ocene došao do jednoglasnog zaključka da nagradi navedene radove, ističući istovremeno činjenicu da je bilo još dosta kvalitetnih članaka, odnosno autora koji su dali značajne priloge teorijskom uopštavanju doktrine opštenarodne odbrane. Stoga i ovog puta treba naglasiti da je nagrada »Vojno delo« veliko priznanje nagrađenima, ali i podsticaj za sve koji se bave pisanom reči.

U ime načelnika Generalštaba JNA nagrade je uručio i nagrađenima čestitao general-pukovnik Ilija Radaković, novi predsednik Saveta časopisa.

M. B.